

Episcopus Ouluensis

Ohjeita Oulun hiippakunnan seurakunnille ja seurakuntayhtymille 3.4.2020

Kirkon koronaviestinnän toimintamalli

Piispat ja kirkkohallituksen johto ovat sopineet, että tästä päivästä lukien kaikki koronatilanteeseen liittyvät kirkkohallituksen ohjeet kulkevat tuomiokapitulin kautta. Tuomiokapitulien ja kirkkohallituksen yhteisessä verkostossa ollaan tietoisia, mitä ohjeita on kulloinkin valmistelussa kirkkohallituksessa tai tuomiokapituleissa ja niitä kommentoidaan tässä verkostossa. Arkkipiispa katsoo kaikki kirkkohallituksen ohjeet läpi ja hyväksyy niiden eteenpäin laittamisen. Ohjeet tulevat tuomiokapitulin pääsääntöisesti klo 14 mennessä. Seuraavana päivänä klo 10 ne ilmestyvät Kirkkohallituksen intraan ja tuomiokapitulin koronaviestinnän nettisivulle. Tässä välissä tuomiokapituli voi informoida seurakuntia lisäten ohjeisiin omat paikalliset näkökulmat. Tuomiokapituli pyrkii niputtamaan samaan lähetykseen useamman asiakokonaisuuden.

Piispan vastuulla on, että ohjeet toimitetaan seurakuntiin (Oulun hiippakunnassa kirkkoherroille ja talouden/hallinnon johtaville viranhaltijoille). Kirkkoherran vastuulla on, että ohje tavoittaa seurakunnassa ne, joita se koskee. Talouspäällikkö huolehtii toimialueensa ohjeiden eteenpäin viemisestä asianomaisille tahoille. Seurakuntayhtymissä hallintojohtaja/yhtymäjohtaja huolehtii ohjeen saattamisesta yhtymän asianomaisten viranhaltijoiden tietoon. Tuomiokapituli ja seurakunta sitoutuvat siihen, että ohje julkistetaan (esim. nettisivuilla tai sosiaalisessa mediassa) vasta ohjeeseen liitetyn julkaisuajan jälkeen. Tällä varmistetaan esimiehille reagointiaikaa ennen kuin keskustelu ohjeesta alkaa esimerkiksi sosiaalisessa mediassa. Erittäin kiireellisissä asioissa puskuriaikaa ei aina voida noudattaa. Pääosa kirkon koronaohjeista ei kuitenkaan edellytä poikkeuksellista kiirettä.

Yrittäjien ja työyhteisöjen tukeminen koronakriisissä

Koronapandemia on aiheuttamassa ennen näkemättömiä vaikeuksia monille yrittäjille ja yrityksille. Eryteisesti palvelualojen yritykset (ravintolat, matkailusektori, yksinyrittäjät jne.) kärsivät liikkumisrajoituksista. Yrittäjät ovat todella lujilla tilanteessa, jossa lähes koko tulopohja on saattanut romahtaa. Yrittäjillä on nyt onneksi mahdollisuus päästä työttömyysturvan piiriin. Yrittäjien ja yritysten vaikeuksien seurauksena jo satoja tuhansia ihmisiä on lomautettuna. Tässä tilanteessa on tärkeää, että seurakunta tukisi mahdollisuuksiensa mukaan yrittäjiä ja yrityksiä sekä niiden henkilökuntaa.

Pienillä paikkakunnilla suosittelen, että seurakunnasta otettaisiin yrittäjiin yhteyttä vaikkapa ihan soittamalla ja kuulostelemalla heidän jaksamistaan. Jo yhteydenotolla ja välittämisellä voi olla suuri

merkitys. Isommilla paikkakunnilla on todennäköisesti käytettävä erilaisia työskentelytapoja. Esimerkiksi Oulussa palvelevan puhelimen yhteyteen on avattu erityinen yrittäjille suunnattu keskusteluapu maanantai-iltaisina. Olivatpa paikalliset olosuhteet mitkä tahansa, on tärkeää, että seurakunta/seurakuntayhtymä on aktiivinen ja tarjoaa yrittäjille keskusteluapua ja tukea resurssiensa mukaan.

Kirkkohallituksessa on koottu seurakuntien tueksi vinkkejä yritysten kanssa toimimiseen pyrkien huomioimaan sekä yrityksiin että toimintaedellytyksiin liittyvän moninaisuuden. On oletettavaa, että yritykset ja työntekijät tulevat tarvitsemaan pitkäjänteistä tukea. Ohjeita täydennetään, kun tieto eri seurakuntien kehittämistä työtavoista karttuu. Kirkkohallituksen ohje löytyy [täältä](#).

Kasteen todistajana toimiminen etäyhteydellä

Poikkeusoloissa on tulkittu, että kummit tai kasteen todistajat voivat olla läsnä kastetoimituksessa etäyhteydellä. Tärkeää on, että kummeihin/todistajiin on näkö- ja kuuloyhteys ja että he ovat tietoisia roolistaan kasteen todistajina. Vanhemmat eivät voi todistajina toimia.

Hautaustoimen ohjeeseen lisäys

Seurakuntiin 30.3. tulleissa ohjeissa oli Kirkkohallituksessa laadittu dokumentti hautaustoimen varautumiseen liittyen. THL:n ohjeistuksen ja seurakunnista nousseiden kysymysten pohjalta Kirkkohallitus on täydentänyt ohjettaan. Täydennykset on merkitty Sakastissa olevaan dokumenttiin *kursiivilla*. Selvyyden vuoksi ohjeeseen tehdyt muutokset ovat nämä: 1) THL:n mukaan vainajat, joilla on todettu tai joilla epäillään olleen COVID-19, voidaan haudata tai tuhkata tavanomaiseen tapaan. 2) Mahdollinen ruumispussi on maatumaton ja sitä käytettäessä vainaja ei maadu normaalisti. Jos vainaja saa arkkuhautauksen, hautakirjanpitoon on ruumispussin vuoksi tehtävä merkintä, että hautasijaa ei voi käyttää uudelleen normaalin koskemattomuusajan jälkeen.

Tässä yhteydessä korostan vielä sitä aiemmin annettua ohjetta, että seurakuntien ja seurakuntayhtymien tulee pyrkiä toimimaan niin, ettei haudata siunausta ja hautausta tarpeettomasti siirretä eteenpäin. On selvää, että koronatilanne tulee kestämään niin kauan, ettei tässä vaiheessa tai lähiaikoina kuolevien vainajien siunausta/hautausta voida siirtää poikkeusajan jälkeen. Samalla korostan, että piispainkokouksen ohjeen mukaan vainaja siunataan ennen tuhkausta. Tämä on pääsääntö, johon piispainkokouksen ohje antaa poikkeusmahdollisuuden hyvin poikkeuksellisissa tilanteissa. Sellainen olisi lähinnä kylmäsäilytystilan loppuminen. Yksinomaan halua siirtää haudata siunaamista korona-ajan jälkeiseen aikaan ei ole tällainen erittäin painava poikkeuksellinen syy tuhkausta ennen siunausta.

Rippikoulun ohjeisiin täydennystä

Seurakuntiin 30.3. lähetetyssä ohjeessa kehoitettiin varautumaan siihen, että rippikoulun intensiivijaksoja ei kyetä toteuttamaan kesäkuussa tai koko kesänä. Piispojen yhteinen kanta on, että tällöin intensiivijakson tulisi pyrkiä siirtämään toteutettavaksi myöhemmin. Tämä tarkoittaa käytännössä loppukesää, koulun syyslomaa, joululomaa ja jopa hiihtolomaa. Tällöin vastaavasti seuraavan vuoden rippikoulujen aloitusta on siirrettävä eteenpäin.

Käsitys siitä, voidaanko esimerkiksi kesäkuussa pitää intensiivijaksoja, alkaa hahmottumaan todennäköisesti huhtikuun aikana. Tällöin on kohtuullista, että päätös intensiivijakson siirrosta tehdään vähintään kuukautta ennen sen alkua. Ennakoiva ja oikea-aikainen viestintä nuorten ja perheiden suuntaan on tärkeää.

Koska intensiivijaksoa voidaan joutua edellä kuvatuissa olosuhteissa hieman lyhentämään, voi olla tarve toteuttaa osa rippikoulusta etätyöskentelynä. Tätä varten kirkkohallituksessa on laadittu alustava versio rippikoulun etätoteutuksen ohjeesta. Kaikissa oloissa etätoteutuksen tulee olla tukiroolissa, ei pääasiallisena toteutuskanavana. Piispainkokous tulee käsittelemään rippikoulun etätoteutusohjetta kokouksessaan 15.4., joten ohje on tässä vaiheessa vielä luonnos.

Rippikoulun etätoteutusta koskeva ohjeluonnos löytyy [täältä](#). Kirkkoherra voi lähettää sen jo nyt seurakuntansa rippikoulusta vastaavalle, mutta se tulee kirkkohallituksen intraan ja tuomiokapitulin koronasivuille vasta huomenna 4.4. klo 10. Siksi ohjeluonnosta ei tule ennen sitä jakaa ao. työntekijöitä laajempaan julkisuuteen.

Seurakunnan verkostoituminen kunnan valmisorganisaatioiden kanssa

Monessa kunnassa seurakunta on jo ansiokkaasti luonut verkostot kunnan poikkeusolojen valmiusryhmään tai johtoryhmään. Saamani tiedon mukaan esimerkiksi kirkkoherra on useammassa kunnassa mukana kunnan valmiusryhmän työssä tavalla tai toisella. Suosittelen, että niissä seurakunnissa, joissa toimivaa yhteyttä ei vielä ole olemassa, kirkkoherra olisi yhteydessä kunnanjohtajaan ja selvittäisi mahdollisuuksia. Estettä esimerkiksi kirkkoherran mukana ololle kunnan valmiusryhmässä ei sinänsä ole, koska evankelis-luterilainen kirkko on julkisoikeudellinen toimija ja seurakunnilla on viranomaistehtäviä mm. hautaustoimen osalta. Verkostoituminen auttaa seurakuntaa ylläpitämään oikeaa ja ajantasaista tilannekuva.

Diakoninen apu

Seurakuntiin 19.3. tullessa ohjeessa on vinkkejä ja toimintamalleja diakoniseen tukeen ja auttamiseen koronatilanteessa. Ohje on voimassa. Tässä yhteydessä tuon vielä esille sen, että monella paikkakunnalla seurakunta on kunnan kumppanina ottamassa yhteyttä paikkakunnan ikäihmisiin puhelimitse ja kartoittamalla avuntarvetta sekä myös organisoimassa apua.

Olosuhteet ja mallit eri paikkakunnilla poikkeavat paljon toisistaan. Tästä huolimatta rohkaisen seurakuntia olemaan aktiivisia ja rakentamaan yhdessä kunnan kanssa toimivia malleja.

Seurakunnan viestintä

Kiinnitän vielä huomiota siihen, että seurakunnan viestinnän merkitys korostuu poikkeusaikana. Jumalanpalvelusten striimaukset toimivat jo hyvin. Eritoten vanhemmilla seurakuntalaisilla voi kuitenkin olla vaikeata hyödyntää virtuaalisia kanavia. Siksi on tärkeää, että seurakunnan printtaviestintä (joko oma lehti, sivu tai liite paikallislehdessä, seurakuntien hartauskirjoituspalstat jne.) toimii hyvin myös tässä tilanteessa. Myös seurakunnan verkkosivujen etusivulta tulisi löytyä olennaisimmat tiedot, kuten linkki jumalanpalveluksen striimaukseen. Olisi tärkeä, että etusivu viestisi siitä, että seurakunta elää ja toimii

myös näissä poikkeusoloissa. Verkkosivuilta ei saisi syntyä sellaista vaikutelmaa, että ”seurakunta on kiinni”. Tämä ei tietenkään ole missään seurakunnassa todellisuus, mutta on tärkeää, että viestintä antaa tämän todellisuuden mukaisen oikean vaikutelman.

Teille kaikille seurakunnissa ja seurakuntayhtymissä voimia toivottaen,

Jukka Keskitalo

Piispa